

ยิมนาสติกลีลา : สุนทรียะและการรับรู้ผ่านมุมมองนาฏศิลป์ RHYTHMIC GYMNASTICS: ESTHETIC AND PERSPECTIVES OF DANCE

รัศม์สินี อัครศวะเมฆ¹
Ruksiney Acalasawamak

บทคัดย่อ

สุนทรียะหรือความงามที่นักปรัชญาพยายามหาคำอธิบายสิ่งต่างๆที่มนุษย์สามารถรับรู้และเข้าใจในความงามเหล่านั้น มนุษย์จึงสร้างแนวคิดและหาเหตุผลแห่งคุณค่าหรือคุณวิทยา (Axiology) เพื่อหามาตรฐานและการประเมินคุณค่าทางสุนทรียะขึ้นมา อาทิ สุนทรียะทางด้านศิลปกรรม ธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการประเมินคุณค่าทางสุนทรียะในครั้งนี้เป็นการอธิบายถึงสุนทรียะหรือความงามในกีฬายิมนาสติกลีลาที่มีองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงคล้ายคลึงกับการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ความหลากหลายในการแสดงของกีฬายิมนาสติกลีลาทั้งในรูปแบบประเภทบุคคลและประเภททีมเป็นการสร้างสรรค์ที่สามารถวิเคราะห์ผ่านมุมมององค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์คือ นักแสดง การออกแบบลีลา เครื่องแต่งกาย เพลงและอุปกรณ์ประกอบการแสดง รวมไปถึงสามารถพิจารณาความงามของยิมนาสติกลีลาจาก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่ตัวผู้แสดง และ ปัจจัยเสริมจากภายนอก ปัจจัยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความงามทางสุนทรียะในยิมนาสติกลีลาทั้งประเภทบุคคลและประเภททีม

คำสำคัญ: ยิมนาสติกลีลา; สุนทรียะ; นาฏศิลป์

Abstract

Esthetics or the beauty philosophers have used in their attempts to describe various things can be perceived and understood by humans. Thus, humans create concepts and find reasons for value or axiology in order to find standards and evaluate esthetic value in things such as artistic esthetics, nature or the environment. Therefore, this evaluation of esthetic value is an explanation about the esthetics or beauty in rhythmic gymnastics composed of creating a performance that is similar to creating dance work. The variety in rhythmic gymnastics performances as individual and team performances are creations that can also be analyzed through the perspectives of dance components such as Performers Choreography Costume Music and Prop. Including to consideration can be given to the esthetic beauty of rhythmic gymnastics based on the following two factors: 1. Performer factors and 2. Additional external factors; these factors are the components that create esthetic beauty in both individual and team rhythmic gymnastics.

Keyword: Rhythmic Gymnastics; Esthetic; Dance

¹อาจารย์ประจำ สาขาวิชานาฏศิลป์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

มนุษย์มีความชื่นชอบและหลงใหลสิ่งที่สวยงาม ความสวยงามเหล่านั้นมนุษย์สามารถรับรู้และสัมผัสได้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ตัวเองและผู้อื่น การรับรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการตีความหรือการแปลสารอย่างหนึ่งที่ถูกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกมาสู่ภายใน โดยมนุษย์พยายามที่จะอธิบายถึงความสวยงาม ว่าสิ่งที่รับรู้เหล่านั้นมีความสวยงามอย่างไร

การรับรู้ความงามนั้นอาจแบ่งออกเป็นกลุ่มในการรับรู้หรือทำความเข้าใจได้ คือ **รับรู้ความงามได้เพราะสิ่งต่างๆมีความงามของมันเอง** สิ่งที่มีความงามจะปรากฏให้เห็นในลักษณะรูปร่าง รูปทรง ได้สัดส่วนเหมาะสม **รับรู้ความงามได้เพราะจิตของเรากำหนดเอง** ความงามเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในความคิดในความรู้สึกของมนุษย์ ถ้าสิ่งต่างๆมีความงามอยู่จริง มนุษย์ทุกคนก็ต้องเห็นความงามเท่ากัน แต่ในความจริงแล้วนั้น เราเห็นความงามต่างกันเพราะมีอารมณ์ มีความรู้สึกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความชอบ หรือ อารมณ์ความรู้สึกของแต่ละคน(จิตพิสัย) **รับรู้ความงามได้เพราะมีสภาวะที่สมดุลระหว่างจิตกับวัตถุ** การรับรู้ความงามเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งที่มีความงาม(จิตใจกับวัตถุ) นั่นคือการรับรู้ความงามที่สมบูรณ์นั้น วัตถุต้องมีความสวยงามด้วยและจิตใจของเราอยู่ในสภาพพร้อมที่จะรับรู้ความงามด้วย จึงจะเกิดการรับรู้ค่าความงาม(สัมพันธนิยม) **รับรู้ความงามได้ด้วยการเปรียบเทียบ** สิ่งต่างๆที่มนุษย์พบเห็นหรือมีประสบการณ์มาตั้งแต่เกิดจนปัจจุบันจะกลายเป็นฐานหรือกรอบอยู่ในใจ เมื่อได้พบสิ่งใหม่ก็จะเกิดการเปรียบเทียบโดยอัตโนมัติกับสิ่งเก่าและสามารถประเมินได้ว่าสิ่งที่พบเห็นใหม่นั้นงามหรือไม่งาม ดีหรือไม่ดี สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การที่เราเห็นสิ่งต่างๆสวยงามเพราะเราเคยเห็นสิ่งที่ไม่งามมาก่อน (โกสุม สายใจ, ผดุง พรหมมูล, อรุณี ไครตสมบัติและเอี่ยมพร เนาว์เย็นผล, 2547 :20-21)

ความงาม หรือสุนทรียะ ที่นักปรัชญา นักวิชาการพยายามหาเหตุผล คำนิยาม มาอธิบายให้เข้าใจถึงความงามนั้นในงานทางด้านศิลปกรรม ซึ่งคำจำกัดความคำว่า สุนทรียะ หรือความงาม อาจเป็นความงามของศิลปกรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความประณีตงดงามของจิตใจ ความประณีตงดงามในการใช้ชีวิตส่วนตัวและชีวิตส่วนรวม ศิลปกรรม (Fine Art) ที่หมายความรวมถึงทัศนศิลป์ ดนตรี ศิลปะการแสดง สถาปัตยกรรม วรรณกรรม(วิรุณ ตั้งเจริญ, 2549) ในอีกด้านหนึ่งศาสตร์สาขาทางด้านกีฬาที่สามารถมองให้เป็นความงามได้เช่นกัน กีฬายิมนาสติกลีลาเป็นกีฬาที่สร้างสรรค์ความงามผ่านลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกายในการแข่งขัน รวมทั้งความงามจากเครื่องแต่งกาย เพลงที่ใช้ในการแข่งขันและอุปกรณ์กีฬายิมนาสติกลีลาด้วยเช่นกัน ซึ่งองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานมีความคล้ายคลึงกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ดังนั้นกีฬายิมนาสติกลีลาเปรียบเสมือนกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่ให้ความเพลิดเพลินใจในการชมการแสดง โดยมองการแสดงผลงานเหล่านี้ให้เป็นศิลปะที่สวยงาม เป็นความงามอย่างสุนทรียะได้เช่นกัน

ยิมนาสติกลีลา (Rhythmic Gymnastics)

สหพันธ์กีฬายิมนาสติกนานาชาติ(F.I.G- Federation International Gymnastics) ได้บรรจุยิมนาสติกลีลาเป็นส่วนหนึ่งในกีฬายิมนาสติกที่มีกฎกติกาในการแข่งขันที่ชัดเจน เป็น 1 ใน 7 ชนิดกีฬาที่ทางสหพันธ์

ตารางที่ 1 ความแตกต่างขององค์ประกอบกีฬายิมนาสติกลีลาประเภทบุคคลและประเภททีม

องค์ประกอบ	ประเภทบุคคล	ประเภททีม
จำนวนผู้แสดง	1 คน	5 คน
อุปกรณ์	การแข่งขันประเภทบุคคลจะแข่งขัน 4 อุปกรณ์ ใน 5 อุปกรณ์ คือ เชือก บอล ห่วง คทาหรือคัลป์ ริบบิ้น	การแข่งขันประเภททีมจะมีการแข่งขัน 2 ชุดการแสดง คือ - ชุดอุปกรณ์ประเภทเดียวกัน (เช่น แสดง อุปกรณ์ริบบิ้น ทั้ง 5 คน) - ชุดอุปกรณ์หลายอุปกรณ์ (เช่น แสดง อุปกรณ์ห่วง 3 อัน คทา 4 อัน)
ระยะเวลาในการแสดง	1.15 - 1.30 นาที	2.15 - 2.30 นาที

ที่มา ผู้วิจัย

กีฬายิมนาสติกนานาชาติรับรอง โดยการจัดการแข่งขันในกีฬายิมนาสติกลีลามีด้วยกันทั้งหมด 2 ประเภท คือ ประเภทบุคคลและประเภททีม

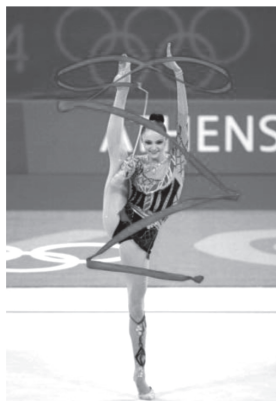
ยิมนาสติกลีลาเป็นกีฬาที่ออกแบบท่าทางและการเคลื่อนไหวร่างกายที่ต้องอาศัยความชำนาญในการฝึกซ้อมทักษะทางด้านร่างกาย ทักษะทางร่างกายกับอุปกรณ์ การเคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อมเพลงประกอบการแสดง เป็นต้น องค์ประกอบในการออกแบบการแสดงสำหรับการแข่งขันกีฬายิมนาสติกลีลามีกรอบกติกาที่ทางสหพันธ์กีฬายิมนาสติกนานาชาติกำหนด ซึ่งเป็นตัวตัดสินหาผู้ชนะในการแข่งขัน ที่สร้างความยุติธรรมต่อทุกคนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

สุนทรดี นิมนต์พันธ์ กรรมการตัดสินกีฬายิมนาสติกลีลา และอดีตนักกีฬาทีมชาติไทย ได้กล่าวว่าการออกแบบลีลาในอดีตช่วงปี พ.ศ. 2528 - 2536 เริ่มตั้งแต่การออกแบบลีลาตามจังหวะเพลงช้า เพลงเร็ว ให้ถูกต้องตามกติกา ยิมนาสติกลีลาถือเป็นหัวใจสำคัญในการแสดง ดังนั้นผู้ฝึกสอนจะเคร่งครัดรูปแบบต่างๆ ในการแสดง โดยศึกษากฎกติกาแล้วจึงปฏิบัติตามกฎทุกประการ ต่อมามีการพัฒนามากขึ้นเมื่อประเทศไทยเชิญผู้ฝึกสอนจากประเทศรัสเซีย ยูเครนมาฝึกซ้อมให้กับนักกีฬา การออกแบบลีลาเริ่มออกแบบท่าทางและลีลาไปทางแถบตะวันตก มีการใส่อารมณ์ ความรู้สึกไปตามจังหวะเพลงช้าและเพลงเร็วเพื่อให้เกิดความหลากหลายและจุดเด่นในการแสดงของแต่ละคน(อ้างถึงใน รัชชสินี อัครศวะเมฆ, 2558 :20)

ยิมนาสติกลีลาประเภทบุคคล

ยิมนาสติกลีลาประเภทบุคคลมีรูปแบบการแสดงในการแข่งขันกีฬาที่โดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นความยืดหยุ่นทางร่างกาย ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความคล่องแคล่วว่องไวในการใช้อุปกรณ์ ซึ่งเป็นความท้าทายความสามารถของนักกีฬาเพราะการแสดงศักยภาพทางร่างกายของแต่ละบุคคลย่อมไม่เท่ากัน ความถนัดใน

การทำท่าทักษะย่อมแตกต่างกัน ดังนั้นการแข่งขันกีฬาิยมนาสดิกลีลาประเภทบุคคลจึงเป็นการแข่งขันที่
 กลั่นกรองบุคคลที่มีความสามารถที่ดีที่สุดที่สามารถแสดงศักยภาพทักษะทางร่างกายทั้ง 3 กลุ่ม คือ ทักษะ
 ทางทรงตัว ทักษะการหมุน และทักษะการกระโดดกับอุปกรณ์ในการแสดงประกอบเพลง ได้อย่างสมบูรณ์

ภาพที่ 1 ทักษะทางการทรงตัว

ที่มา <http://kids.britannica.com/elementary/art-๘๗๑๖๗/A-rhythmic-gymnast-performs-with-a-ribbon>

ภาพที่ 2 ทักษะการหมุน

ที่มา <http://becomingarhythmicgymnast.weebly.com>

ภาพที่ 3 ทักษะการกระโดด

ที่มา <http://www.londontown.com/LondonEvents/London-๒๐๑๒-Rhythmic-Gymnastics/๓๑๔๓๑/>

จากภาพที่ 1-3 เป็นลักษณะท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกายในกลุ่มท่าทักษะที่เป็นท่าหลักสำหรับการให้คะแนนของคณะกรรมการโดยผู้ฝึกสอนจะเลือกท่าหลักเหล่านี้ในตารางท่าหลักที่ทางสหพันธ์กีฬายิมนาสติกนานาชาติกำหนด มาทั้งหมด 9 ท่าต่อ 1 อุปกรณ์ ใน 1 ชุดการแข่งขัน

ยิมนาสติกลีลาประเภททีม

ยิมนาสติกลีลาประเภททีมมีรูปแบบการแสดงในการแข่งขันที่อาศัยความสามัคคี ความพร้อมเพรียงกันของนักกีฬาในทีม การเลือกท่าทักษะทั้ง 3 กลุ่ม ต้องพิจารณาจากศักยภาพของนักกีฬาในทีมว่าสามารถแสดงศักยภาพในท่าทักษะแต่ละกลุ่มท่าหลักท่าไหนได้สมบูรณ์ ถ้านักกีฬาคนใดคนหนึ่งพลาดพลั้งนั้นหมายถึงมีผลกระทบทั้งหมดต่อทีม ดังนั้นการแข่งขันยิมนาสติกลีลาประเภททีมเป็นการแข่งขันที่สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การเชื่อใจกันในการใช้อุปกรณ์ที่ต้องโยนสลัดไปมา ซึ่งจะแตกต่างอย่างชัดเจนกับกีฬายิมนาสติกลีลาประเภทบุคคล

ภาพที่ 4 การแข่งขันกีฬายิมนาสติกลีลา ประเภททีมในอุปกรณ์ เชือกที่มา <http://ribbon-twirler.tumblr.com/post/23111655062>

จากภาพที่ 4 แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกที่มุ่งมั่น สนุกสนานจากรอยยิ้มของนักกีฬาทุกคน ที่ต้องแสดงออกไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งการจัดวางอุปกรณ์ได้อย่างสมดุล

ความงาม กับ สุนทรีย์:

ความงามหรือสุนทรีย์เป็นเรื่องของการรับรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นให้สิ่งเหล่านั้นมีคุณค่า มนุษย์สร้างและปรุงแต่งให้คำนิยามความงามในแบบต่างๆไม่ว่าจะเป็นความงามทางธรรมชาติหรือผลงานทางด้านศิลปะ เพราะความงามหรือสุนทรีย์นี้ เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์มาให้มนุษย์ทุกคนมีจิตใจไม่หยาบกร้าน มีความสุนทรีย์ะภายในจิตใจเพื่อสังคมที่สรวงาม

อริสโตเติล (Aristotle, ก่อน ค.ศ.384-322) ได้อธิบายถึง ความงาม(สุนทรียภาพ) อยู่ที่ความประสานกลมกลืนของส่วนสัด เพราะส่วนสัดที่ตรงตามย่อมทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายของประสาทและอวัยวะต่างๆ ความยิ่งใหญ่ของศิลปินอยู่ที่มีความสามารถค้นพบความกลมกลืนนี้และสามารถถ่ายทอดลงในผลงาน - ความงามบังเกิดขึ้นแล้วอยู่ที่ส่วนสัดของสุนทรียภาพของวัตถุ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ เซนต์ โทมัส อควีนาส (St. Thomas Aquinas, ค.ศ.1225-1274) นักบุญในคริสต์ศาสนาที่เชื่อว่าความงาม (สุนทรียภาพ) เป็นเรื่องของความเด่นชัด ความมีระเบียบ ความสมส่วน และความประสานกลมกลืนของสิ่งต่างๆ (กัจจ สุนพงษ์ศรี, 2556 :100)

มนุษย์มีเครื่องมือในการรับรู้สรรพสิ่งทั้งหลายเรียกเครื่องมือเหล่านั้นว่าประสาทสัมผัสมีดังนี้คือ

1. ตาหรือจักขุประสาท ทำให้เห็นภาพ เห็นรูป เห็นสี และสิ่งที่ปรากฏในธรรมชาติที่ตารับรู้ได้เป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการสร้างงานศิลปะสาขาทัศนศิลป์(Visual Art) ขึ้นได้แก่ งานจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย ภาพยนตร์ฯ ตาเป็นสิ่งสำคัญในการรับรสสุนทรียะของงานศิลปะในสาขานี้
2. หูหรือโสตประสาท ทำให้ได้ยินเสียงเป็นเหตุปัจจัยสำคัญของงานศิลปะสาขาดุริยางคศิลป์หรือโสตศิลป์(Audio Art)
3. จมูกหรือฆานประสาท ทำให้ได้กลิ่น(Olfaction) ไม่เป็นเหตุให้เกิดการสร้างงานศิลปะสาขาสำคัญโดยเฉพาะได้
4. ลิ้นหรือชีวหาประสาท ทำให้ได้รสชาติของการกินการดื่มได้ ยังไม่เป็นเหตุให้เกิดการสร้างงานศิลปะสาขาสำคัญ
5. กายหรือกายประสาท ทำให้เกิดความรู้สึกจากการสัมผัสด้วยการแตะต้อง มีคุณค่าทางสุนทรียะเชิงสัมผัส(Tactile Value) เกิดขึ้นกับงานประติมากรรมและสถาปัตยกรรม นอกจากการใช้ตาหรือจักขุประสาทรับสุนทรียรสแล้วยังรับอารมณ์รู้สึกจากการสัมผัสด้วย ทั้งนี้วัสดุต่างๆ ย่อมมีคุณสมบัติเฉพาะในตัวเอง เช่น ไม้ หิน โลหะ ผ้า ให้ความรู้สึกถึงความแข็ง หยาบ อ่อนนุ่ม ไม่เหมือนกัน (กัจจ สุนพงษ์ศรี, 2556 :75)

ในขณะที่ ซี.เจ. ดูแคลส นักสุนทรียศาสตร์แบบจิตวิสัยคนสำคัญคนหนึ่งในยุคปัจจุบัน ดูแคลสเชื่อว่าการตัดสินคุณค่าทางสุนทรียะเป็นเรื่องการแสดงความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ ส่วนตัวของผู้รับรู้ ไม่ใช่เป็นการกล่าวถึงคุณสมบัติใดๆ ของวัตถุทางสุนทรียะที่ถูกตัดสินคุณค่าทางสุนทรียะกับรสนิยมเป็นสิ่งเดียวกัน ดูแคลสเปรียบเทียบเรื่องนี้กับรสชาติของสับปะรดว่าบางคนอาจชอบกินสับปะรด บางคนอาจจะไม่ชอบกินสับปะรด แต่มันเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระหากใครจะกล่าวว่าสับปะรดเป็นผลไม้ที่ดีที่สุดทั้งๆ ที่ตัวเองไม่ชอบกินหรือกล่าวว่าสับปะรดเป็นผลไม้ที่เลวขณะที่ตัวเองชอบกิน(จฤษฎ โภษะรัตนานนท์, 2540 :83)

คุณค่าทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Value)

ทฤษฎีแห่งคุณค่าหรือคุณวิทยา(Axiology) ได้กล่าวมาบ้างแล้ว ส่วนการหามาตรฐานและการประเมินคุณค่าทางสุนทรียภาพค่อนข้างมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนเป็นอย่างยิ่งเพราะเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นก่อนอื่นต้องแสวงหาวิธีประเมินคุณค่าให้เหมาะสมซึ่งมีอยู่หลายวิธีด้วยกันเช่น

1. วิธีการ(Method) หมายถึงกรรมวิธีหรือเทคนิคที่ใช้ในการประเมิน เช่น การตั้งสมมุติฐาน การ

วิเคราะห์ข้อมูล

2. วิธีวิทยา(Methodology) เป็นวิธีที่นักวิชาการในศาสตร์ต่างๆ นิยมใช้ในการอธิบายหรือบรรยายปรากฏการณ์และการใช้เหตุผลในการทำความเข้าใจเรื่องต่างๆ ในวิทยาการนั้นๆ วิธีวิทยามีความหมายเดียวกับวิธีการค้นหาทฤษฎีแห่งความรู้(Epistemology) ทางปรัชญาและการแสวงหาความจริงทางวิทยาศาสตร์

3. วิธีวิทยาวิจัย(Research Methodology) หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่นักวิจัยนำมาใช้เพื่อแสวงหาความรู้ที่ตนอยากรู้หรือวิธีการและเทคนิคต่างๆ นำมาใช้ในการแสวงหาความรู้ เช่น การกำหนดปัญหา การตั้งคำถาม การสร้างกรอบความคิดเชิงทฤษฎี การตั้งสมมุติฐาน การรวบรวมข้อมูล การสุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูล และการตีความหมายของข้อมูล

4. วิธีวิทยาการประเมิน(evaluation Methodology) หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่นักประเมินนำมาใช้เพื่อแสวงหาความรู้ในเชิงคุณค่าหรือตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งและอีกนัยยะหนึ่งเป็นประมวลการศึกษา การบรรยายและการอธิบายอันก่อให้เกิดความกระจ่างชัด(กำจร สุนพงษ์ศรี, 2556 :93)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความงามหรือสุนทรียะที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ล้วนพยายามอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในเรื่องของความงาม ซึ่งสามารถนิยามความงามในการรับรู้ได้จาก ความมีระเบียบ ความสมส่วน และความประสานกลมกลืนในสิ่งที่รับรู้

ยมนาตติกลีลาและนาฏศิลป์

การสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์ประกอบด้วยทั้งหมด 8 องค์ประกอบ คือ 1) บทการแสดง 2) การออกแบบลีลา 3) การคัดเลือกนักแสดง 4) การออกแบบเสียง 5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 6) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง 7)การออกแบบพื้นที่เวที และ 8)การออกแบบแสง

ผู้ออกแบบแต่ละคนจะมีวิธีการออกแบบการแสดงที่แตกต่างกันไป บางคนใช้เวลาในการออกแบบเร็วกว่าอีกคนหนึ่ง แสดงว่าเขาเหล่านั้นมีความสามารถพิเศษในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นการแสดงได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อาจจะด้วยความจำเป็นที่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาซ้อมที่มีอยู่น้อย หรืออาจจะมีปัญหาในเรื่องอื่นอีกมากมาย ขึ้นอยู่กับวิธีการของแต่ละคนที่จะมีช่องทางซึ่งตนสามารถที่จะรู้ได้ด้วยตนเอง บางคนจะใช้เวลาในเรื่องของความพิถีพิถันมากในการทำงาน จึงต้องมีเวลาซ้อมมากกว่าเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แบบในเนื้อหา บางคนใช้เวลาทำงานที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ท่าเต้นอย่างใกล้ชิดกับนักเต้นผู้ที่ได้ไปกันได้กับตน เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการก่อนที่จะออกแบบท่าเต้นให้กับผู้อื่น บางทีอาจจะมีการเก็บสะสมงานจากการซ้อมแต่ละครั้ง คือทดลองไปพร้อมกับสะสมสิ่งสำคัญที่จะนำไปสร้างเป็นงานใหม่ขึ้นมา บางคนจะคิดออกแบบท่าเต้นก่อนแล้วจึงใช้ดนตรีมาประกอบการแสดง บางคนจะมีการวางแผนให้นักแสดงได้ไปค้นคว้าเตรียมตัวมาก่อนที่จะเริ่มซ้อม เป็นต้น (นราพงษ์ จรัสศรี, มปป :95-97)

ในขณะที่การสร้างสรรคการแสดงยมนาตติกลีลาในการแข่งขันมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดท่าหลัก 2) นักกีฬา 3) การออกแบบเสียง และ 4) การออกแบบเครื่องแต่งกาย กีฬายมนาตติกลีลาเป็นกีฬาที่ต้องอาศัยความแข็งแรงและการประสานสัมพันธ์กันของร่างกายที่ควบคุมอุปกรณ์ตลอดการแข่งขันซึ่งสามารถเปรียบเทียบองค์ประกอบในการสร้างสรรคผลงานยมนาตติกลีลากับนาฏศิลป์ ได้ดังนี้

1. บทการแสดง

ทางด้านนาฏศิลป์สามารถมีเค้าโครงเรื่องราว ในการนำเสนอได้ ในขณะที่ยิมนาสติกลีลาที่มีข้อจำกัดของระยะเวลาในการแสดงดังนั้นอาจทำให้เค้าโครงเรื่องราวสื่อสารออกมาไม่สมบูรณ์ แต่ในกรณีที่เป็นคำสำคัญหรือกลุ่มคำที่เป็นตัวแทนเนื้อสามารถทำได้ เช่น เสือ แมว เป็นต้น

2. การออกแบบลีลา

ยิมนาสติกลีลามีการบังคับใช้ท่าหลักในกลุ่มการกระโดด การหมุน และการทรงตัวในขณะที่นาฏศิลป์สามารถนำรูปแบบการเต้นต่างๆมาประยุกต์ ผสมผสานกันได้อย่างหลากหลาย

3. นักแสดง

ผู้ที่เข้าร่วมการแข่งขันยิมนาสติกลีลาได้นั้น จำเป็นต้องเป็นผู้ผ่านการฝึกซ้อมจนเกิดความชำนาญอีกทั้งก็พ่ายิมนาสติกลีลายังมีข้อจำกัดในเรื่องของสรีระร่างกายที่ต้องสมสัดส่วนเพื่อที่แสดงท่าทางออกมาได้อย่างชัดเจน

4. การออกแบบเสียง

ยิมนาสติกลีลามีข้อจำกัดของช่วงระยะเวลาในการแสดงและข้อห้ามในการใช้เพลงประกอบการแข่งขันคือ ห้ามใช้เสียงเครื่องจักรยนต์ เครื่องบินไซเรน เสียงแตกของแก้ว เป็นต้น

5. การออกแบบเครื่องแต่งกาย

ยิมนาสติกลีลามีรูปแบบโครงสร้างของชุดที่ตายตัว ไม่สามารถใช้ผ้าที่โปร่งบาง ต้องเป็นผ้ายืดหยุ่นแนบเนื้อ ชุดที่มีความยาวถึงข้อเท้าหรือแขนยาวต้องเป็นชิ้นเดียวกัน ชุดกระโปรงต้องเป็นชุดติดกันไม่แยกคนละชุดและมีความยาวตามที่สหพันธ์กีฬายิมนาสติกนานาชาติกำหนด

ภาพที่ 5 การผสมผสานการเต้นในรูปแบบบัลเลต์กับกีฬายิมนาสติกลีลา

ที่มา <http://tomtheobald.photoshelter.com/image/I0000M7coQFxx06Y>

6. การออกแบบอุปกรณ์

ยิมนาสติกลีลาใช้อุปกรณ์ในการแข่งขันที่ตายตัว ซึ่งมีทั้งหมด 5 อุปกรณ์โดยมีข้อกำหนดในเรื่องของขนาดและความยาวเฉพาะ

7. การออกแบบพื้นที่

พื้นที่ในการแข่งขันมีพื้นที่ขนาด 12.00x12.00 เมตร สีเส้นสีขาว กว้าง 5 เซนติเมตร. เกินกว่าเส้นสีขาวถือว่าออกนอกสนาม

8. การออกแบบแสง

แสงที่ใช้ในการแข่งขันเป็นแสงไฟนีออนที่ให้แสงสว่างเพื่อให้คณะกรรมการเห็นนักกีฬาได้อย่างชัดเจน ภาพที่ 5 จากภาพแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานเครื่องแต่งกายในรูปแบบบัลเลต์กับการนำอุปกรณ์ยิมนาสติกลีลาไปใช้ในการแสดงเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดความหลากหลายและน่าสนใจในการแสดง

ความงามของยิมนาสติกลีลา

รำไพ ศุภย์จันทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านยิมนาสติก กล่าวว่า ยิมนาสติกเป็นกีฬาที่เต็มไปด้วยความสวยงาม มีศิลปะ ความแข็งแรง ความตื่นตาตื่นใจจากการแสดงออกของนักกีฬาในขณะที่เขาแสดงความสามารถบนอุปกรณ์ต่างความสามารถที่ผู้ชมได้รับชม เป็นทั้งความบันเทิง ความตื่นเต้นความเข้าใจในบางจังหวะของการเล่น อาจจะมีผู้ชมที่สนใจชมให้เสียใจ ตะลึงไปกับการแสดงออกของพวกเขา และจะไม่มีผู้ชมคนใดเลยที่จะปฏิเสธในการที่จะปรบมือแสดงความชื่นชม ยินดีกับพวกเขาเมื่อการแสดงสิ้นสุด จากลีลาการแสดงที่อ่อนช้อยนุ่มนวล มีจังหวะ ที่สวยงามแต่แฝงไว้ด้วยความแข็งแรง ความยืดหยุ่น ความคล่องตัว ความทนทานของกล้ามเนื้อ ตลอดจนทรวดทรงที่สวยงามกล้ามเนื้อที่สมส่วน (รำไพ ศุภย์จันทร์, 2556 :189)

ความงามของยิมนาสติกลีลาอาจพิจารณาได้ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่ตัวผู้แสดง และ ปัจจัยเสริมจากภายนอก ปัจจัยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความงามในยิมนาสติกลีลาทั้ง 2 ประเภท

1. **ปัจจัยที่ตัวผู้แสดง** สามารถพิจารณาได้จากตัวบุคคลสามารถทำท่าทักษะหรือเทคนิคในการแสดงลีลาได้สมบูรณ์หรือไม่

การก้าวกระโดด หรือ การกระโดด

- มีความสูง
- รูปร่างคงที่ชัดเจนขณะลอยอยู่ในอากาศ
- มีความกว้างของรูปร่าง

การทรงตัว

- ต้องอยู่บนปลายเท้า หรือหัวเข่าหนึ่งข้าง
- มีการทำท่าที่คงที่มองเห็นได้ชัดเจน
- มีรูปทรงที่ชัดเจน
- มีความกว้างของรูปร่าง
- ขณะทำท่าทรงตัวต้องผสมผสานกับการเคลื่อนไหวอุปกรณ์ 1 หรือมากที่สุด 2 การเคลื่อนไหว

การหมุน

- การทำบนปลายเท้าที่เขย่ง หรือบนหัวเข่าข้างใดข้างหนึ่ง
- มีรูปร่างคงที่ที่ชัดเจนในขณะที่เริ่มหมุนจนถึงสิ้นสุดการหมุน
- มีความกว้างของรูปร่าง

ภาพที่ 6 กีฬายิมนาสติกประเภทบุคคลอุปกรณ์บอล

ที่มา <http://us.rg-leotard.com/tips/son-yeon-jae-a-korean-rhythmic-gymnast-impresses-with-her-achievements>

จากภาพที่ 6 นักกีฬาต้องการจะสื่อสารอารมณ์ออกมาให้ผู้ชมหรือคณะกรรมการ ให้คล้อยตามไปกับการแสดงของนักกีฬา

ภาพที่ 7 กีฬายิมนาสติกลีลาประเภททีม กลุ่มท่าการทรงตัว

ที่มา <http://gymnastics.about.com/od/majorcompetitions/ig/Amazing-Gymnastics-Photos/Russian-Group.htm>

จากภาพที่ 7 แสดงให้เห็นถึงท่าทางที่มีลักษณะท่าข้างหนึ่งชี้ขึ้นเพดานในขณะที่ทำอีกข้างต้องสามารถหยุดนิ่งให้เห็นรูปร่างของท่าทางที่ชัดเจนและพร้อมเพียงกัน

ภาพที่ 8 การออกแบบลีลาในการแข่งขันยิมนาสติกลีลาประเภททีม
ที่มา <https://www.pinterest.com/pin/5๔๓๗๓๙๓๕๔๙๘๓๖๑๑๒๐๒/>

จากภาพที่ 8 การออกแบบลีลาที่มีการจัดวางองค์ประกอบเชิงสัญลักษณ์ รูปหัวใจ ได้อย่างสมบูรณ์
2. ปัจจัยเสริมจากภายนอก สามารถพิจารณาได้จากอุปกรณ์ในการแสดง เครื่องแต่งกาย และการออกแบบเสียงที่สร้างความหลากหลายทำให้เกิดความโดดเด่นแตกต่างกันในแต่ละทีม

ภาพที่ 9 เครื่องแต่งกายในการแข่งขันยิมนาสติกลีลา
ที่มา <http://olympicspandex.blogspot.com/2012/07/omg-omg-omg-rhythmic-gymnastics.html>

จากภาพที่ 9 เป็นปัจจัยเสริมในเรื่องของเครื่องแต่งกายที่มีลักษณะแขน ขายาว มีสีสันทันที่โดดเด่น และสอดคล้องกับสีของอุปกรณ์ในการแข่งขันกีฬายิมนาสติกลีลาประเภททีมกับอุปกรณ์ริบบิ้น

ภาพที่ 10 กีฬายิมนาสติกลีลาประเภททีม อุปกรณ์ห่วง
ที่มา <http://emeraldcityrhythmics.com/about-us/rhythmic-101/>

จากภาพที่ 10 แสดงให้เห็นถึงการออกแบบการใช้อุปกรณ์ที่มีการไล่ระดับจากบนไปล่างในขณะที่นักกีฬาหยุดนิ่งโดยที่ร่างกายมีลักษณะแยกขา แอนหลัง ซึ่งเพื่อนร่วมทีมที่นอนอยู่บนพื้นได้ใช้ขาข้างหนึ่งดันหลังนักกีฬาที่แอนตัวอยู่นั้น ทำให้เกิดลักษณะการจัดวางที่สวยงามไม่วุ่นวาย แสดงให้เห็นถึงการใช้อุปกรณ์กับลีลาได้อย่างลงตัว

บทสรุป

สุนทรียะหรือความงามในการรับรู้มีสาเหตุหรือปัจจัยหลายอย่าง ที่ทำให้แต่ละคนมีการรับรู้ที่ต่างกันไป เช่น อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ เป็นต้น ดังนั้นการพิจารณาถึงความงามในยิมนาสติกลีลาสามารถพิจารณาวิเคราะห์แยกแยะ ตามแนวทางขององค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์ทั้ง 8 องค์ประกอบโดยสามารถคัดเลือกองค์ประกอบที่เหมาะสมกับยิมนาสติกลีลา คือ การออกแบบลีลา นักแสดง เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ และเพลงประกอบการแสดง ซึ่งทำให้เข้าใจถึงความงามทางสุนทรียะได้ชัดเจน ความงามทางสุนทรียะสามารถจำกัดความได้ 3 อย่างในการรับรู้ คือ ความมีระเบียบ ความผสมผสาน และความประสานกลมกลืนกัน จะอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่างทางยิมนาสติกลีลานั้นเอง

บรรณานุกรม

กรอุณา ฝ่องผิวกาย. (2530). **ยิมนาสติกลีลาใหม่ประกอบดนตรี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
กำจร สุนพงษ์ศรี. (2556). **สุนทรียศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
โกสุม สายใจ, ผดุง พรหมมูล, อรุณี ไครตสมบัติ และเอี่ยมพร เนาว์เย็นผล. (2547). **สุนทรียภาพของชีวิต**. กรุงเทพฯ:

โครงการศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

นราพงษ์ จรัสศรี. (ม.ป.ป.) **คุณสมบัติและเทคนิคการปฏิบัติของผู้ออกแบบลิลิตทำเต้น**. หน้า 95-97, ม.ป.ท. (เอกสารอัดสำเนา).

รัชสิณี อัครศวะเมธ. (2557). **นาฏศิลป์สร้างสรรค์สำหรับการแข่งขันยิมนาสติกลีลาในระดับนานาชาติ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2549). **ศิลปกรรมศาสตราจารย์: 60 ปี ศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ**. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์.

A rhythmic gymnast performs with a ribbon. (2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://kids.britannica.com/elementary/art-87167/A-rhythmic-gymnast-performs-with-a-ribbon>

Federation International de Gymnastique. (2013). **2013-2016 Code of points: Rhythmic Gymnastics**. FIG Executive Committee.

London Olympics: Rhythmic Gymnastics image. (2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://www.londontown.com/LondonEvents/London-2012-Rhythmic-Gymnastics/3f43d/>

Ode to Olympic Spandex. (2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://olympicspandex.blogspot.com/2012/07/omg-omg-omg-rhythmic-gymnastics.html>

Rhythmic gymnastics group. (2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://ribbon-twirler.tumblr.com/post/23111655062>

Smith, J.M. (1985). **Dance Composition A Practical Guide for Teacher.** (2nd ed.). London: A&C

Son Yeon Jae, **a Korean rhythmic gymnast, impresses with her achievements.** (2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://us.rg-leotard.com/tips/son-yeon-jae-a-korean-rhythmic-gymnast-impresses-with-her-achievements>

The Russian group performing their ribbon routine. (2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://gymnastics.about.com/od/majorcompetitions/ig/Amazing-Gymnastics-Photos-Russian-Group.htm>

Understanding Rhythmic Gymnastics. (2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://emeraldcityrhythmics.com/about-us/rhythmic-101/>

What is Rhythmic Gymnastics.(2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://becomingarhythmicgymnast.weebly.com>

2009 World Championships Rhythmic Gymnastics. (2016). Retrieved April 20, 2016, from <http://tomtheobald.photoshelter.com/image/I0000M7coQFxx06Y>